

روان سنجی

اشتراک در شبکه‌های اجتماعی:

آدرس صفحه: <https://mav>

[1]

یکی از روش‌های ارزیابی وضعیت روانی استفاده از آزمون‌ها است. آزمون‌ها معمولاً نمونه‌هایی از خصوصیات و توانایی‌های فرد را به وسیله پرسش‌ها، عبارت‌ها و تکالیف نشان می‌دهند. با استفاده از نتایج آزمون‌ها افراد می‌توانند با ویژگی‌ها و توانمندی‌های خود آشنا شوند و تصمیم‌ها و انتخاب‌های بهتری داشته باشند. اغلب آزمون‌های استاندارد دارای مبانی نظری نسبتاً مستحکمی هستند که توسط بزرگان و نظریه پردازان علم روان شناسی ارائه شده‌اند. امروز با پیشرفت تکنولوژی آزمون‌ها از شکل صرفاً مداد-کاغذی خارج شده‌اند. نرم افزارها و دستگاه‌هایی که به ویژه جهت ارزیابی کارکردهای مغزی طراحی شده‌اند، تحول بسیاری در فرایند ارزیابی ایجاد کرده و دقت آن را بالا برده‌اند.

انواع آزمون‌های روان‌شناختی

آزمون‌های توانایی ذهنی

توانایی ذهنی دربر گیرنده دامنهی وسیعی از کارکردهای شناختی مانند حافظه، تجسم فضایی و تفکر خلاق است. هوش نیز یکی از مفاهیم اساسی در حیطه شناخت است. آزمون‌های هوش و آزمون‌های مربوط به ارزیابی سایر توانایی‌ها، در طبقه آزمون‌های توانایی ذهنی قرار دارند. آزمون‌های هوش به دو دسته تقسیم می‌شوند: آزمون‌های هوش انفرادی و آزمون‌های هوش گروهی. مقیاس هوش بزرگسالان و کسپلر، مقیاس هوش استنفورد بینه و آزمون هوش ریون از مشهورترین و کاربردی‌ترین آزمون‌های هوش به شمار می‌آیند. این آزمون‌ها توسط روان‌سنج به صورت انفرادی اجرا می‌شوند. در ساخت ماده سؤال‌های این آزمون‌ها تلاش شده است تا حیطه‌های مختلف توانایی ذهنی ارزیابی شود. توجه کنید که ممکن است فردی

در هوش کلی نمره خوبی کسب نکند اما در یکی از خرده آزمون‌ها نمره خوبی کسب کند. این فرد می‌تواند رشته تحصیلی یا شغل یا زمینه ای از فعالیت را انتخاب کند که در آن موفقیت بیشتری بدست خواهد آورد. لذا، اگر این آزمون‌ها با دقت انجام شوند، در استعدادیابی نیز می‌توانند کاربرد داشته باشند.

آزمون‌های توانایی ذهنی دیگری نیز وجود دارند که جنبه‌های مختلفی از کارکردهای ذهنی را ارزیابی می‌کنند. آزمون‌هایی مانند آزمون‌های حافظه، استدلال کمی، واژگان، تفکر خلاق و تجسم فضایی در حیطه آزمون‌های توانایی ذهنی قرار می‌گیرند.

آزمون‌های پیشرفت تحصیلی

آزمون‌های پیشرفت تحصیلی، از رایج‌ترین آزمون‌هایی هستند که برای ارزیابی سطح دانش یا مهارت افراد در حیطه‌ای خاص طراحی شده‌اند. این آزمون‌ها به دو دسته عمده، آزمون‌های معلم ساخته و آزمون‌های استاندارد تقسیم می‌شوند. آزمون نارساخوانی و آزمون ریاضی ایران کی مت از ابزارهای ارزیابی پیشرفت تحصیلی‌اند که سطوح مختلف خواندن و ریاضی را ارزیابی می‌کنند.

آزمون‌های شخصیت

آزمون‌های شخصیت با هدف جمع‌آوری اطلاعات در مورد شخصیت انسان طراحی شده‌اند. این آزمون‌ها به دو نوع اصلی تقسیم می‌شوند: آزمون‌های عینی شخصیت و آزمون‌های فرافکن. روش نمره‌گذاری آزمون‌های عینی به گونه‌ای است که کمتر تحت تاثیر آزمونگر قرار می‌گیرد، زیرا نمره‌گذاری آنها عینی است (مثلا به جواب بله نمره یک و به جواب خیر نمره صفر تعلق می‌گیرد). پاسخ به این آزمون‌ها به صورت صحیح/ غلط یا شکل‌های مشابه است. نمونه‌ای از این آزمون‌ها، آزمون MMPI، آزمون نئو، آزمون میلون و ... است. این آزمون‌ها جنبه‌های مختلف شخصیت فرد را بررسی می‌کنند. بسیاری از این آزمون‌ها برای بررسی سازگاری شخصیت دو فرد، قبل از ازدواج نیز انجام می‌شود.

در آزمون‌های فرافکن، فرض بر این است که آزمودنی‌ها نیازها و انگیزه‌های خود را فرافکن می‌کنند. آزمون لکه جوهر رورشاخ، آزمون TAT، آزمون ساکس و جملات ناتمام راتر از آزمون‌های رایج فرافکنی هستند.

آزمون‌های علاقه، نگرش‌ها و ارزش‌ها

میزان علایق شغلی، از مهم‌ترین مفاهیم ارزیابی در این طبقه است. این آزمون‌ها در دبیرستان‌ها کاربرد بسیاری دارند، زیرا ما را در شناسایی علایق شغلی دانش‌آموزان یاری می‌دهند. آزمون علاقه استرانگ و زمینه‌یابی علاقه شغلی کودر و آزمون هالند نمونه‌هایی از آزمون‌های شغلی محسوب می‌شوند. علاوه بر علایق شغلی، آزمون‌های مربوط به سنجش نگرش‌ها و ارزش‌ها نیز در این طبقه قرار می‌گیرند.

آزمون‌های تشخیص اختلال‌های بالینی

این آزمون‌ها به صورت جامع و یا تک بعدی اختلال‌های بالینی شامل افسردگی، اضطراب، وسواس و اختلال دو قطبی را ارزیابی می‌کنند.

آزمون‌های غربالگری با هدف شناسایی افراد در معرض خطر

در این آزمون‌ها افرادی که نشانه‌های برخی اختلال‌ها را دارند شناسایی شده و با مداخله زود هنگام از بروز جدی مشکل پیشگیری می‌شود. این آزمون‌ها به ویژه در شناسایی تاخیرهای تحولی نقش به سزایی دارند.

- بررسی شاخص های رشد کودک از تولد تا 5 سالگی
- غربالگری مشکلات رفتاری و هیجانی کودکان
- ارزیابی مشکلات حسی/ حرکتی از جمله این آزمون ها به شمار می روند

آزمون های تشخیصی اختلال های دوران کودکی و نوجوانی شامل:

- ناتوانی های یادگیری
- نارسایی توجه/ بیش فعالی
- لجبازی و نافرمانی
- رفتارهای ضد اجتماعی
- اختلال سلوک
- اتیسم
- افسردگی
- وسواس
- اضطراب

نشانی منبع: <https://mava.iki.ac.ir/node/589>

پیوندها

[1]
https://mava.iki.ac.ir/files/images/content-images/1396/psixologicheskiyportretlichnostitemperam_494F6116.jpg